

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 04-3582/4
Podgorica, 8. jul 2022. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE
Gospođa mr Danijela Đurović, predsjednica

PODGORICA

Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 1. jula 2022. godine, razmotrila **Predlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost, koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici Damir Šehović, Boris Mugoša i Ivan Brajović**, a Skupština dostavila Vladi radi davanja mišljenja.

S tim u vezi, Vlada daje sljedeće

MIŠLJENJE

U obrazloženju razloga za donošenje ovog zakona poslanici navode da je ustavni osnov za donošenje zakona sadržan u odredbama člana 16 tačke 5 Ustava Crne Gore, kojima je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

Poslanici navode da je crnogorska ekonomija godinama pogođena problemom nelikvidnosti i velikog broja blokiranih računa, jer preduzeća nijesu u mogućnosti da svoje dospjele obaveze izmiruju u utvrđenim rokovima dospjeća. Na pomenuti problem utiču kako interni (poslovanje sa gubitkom, neusklađeni novčani tokovi i sl.) tako i eksterni faktori, koji nastaju najčešće zbog suočavanja sa posljedicama ekonomske krize, ali i zbog djelovanja čitavog niza drugih faktora.

Takođe, navode da je poreski sistem jedan od eksternih faktora koji može da utiče na generisanje krize likvidnosti i na finansijsko naprezanje. Stoga je važno da u vremenu suočavanja sa nižom agregatnom tražnjom poreskim sistemom stimulišemo privrednu aktivnost i pomognemo privrednim subjektima da se lakše nose sa problemom nelikvidnosti. Jedna od mjera koja značajno može da pomogne privredi, posebno malim

i srednjim preduzećima pritisnutim neopravdano dugim rokovima plaćanja, jeste sistem naplate PDV.

Nadalje ističu, da je postojeći sistem koji podrazumijeva obavezu preduzeća da uplaćuju PDV državi prije nego što naplate svoja potraživanja, zapravo znači da ista kratkoročno beskamatno finansiraju državni budžet, što nas zbog nedostajućih sredstava dovodi do apsurdne situacije da je dobar dio njih primoran da se zadužuje i da sebe nepotrebno izlaže trošku kamate da bi kratkoročno finansirali budžet države. Pomenuti dodatni troškovi finansiranja se najčešće prevladavaju na krajnje potrošače kroz povećanja cijene, ukoliko elastičnost tržišta to omogućava. Najlakši način za neutralisanje negativnog efekta koji ovakav način obračuna PDV ima na likvidnost preduzeća jeste stabilan obim prodaje i brza naplata potraživanja, što u uslovima u kojima trenutno funkcioniše naš privredni sistem nije jednostavno.

Poslanici takođe navode, da problem postaje još izraženiji ako imamo u vidu da je crnogorska ekonomija dodatno pogođena ne samo COVID -19 krizom, već i negativnim refleksijama agresije Rusije na Ukrajinu, koja se prije svega ogleda u nestabilnosti tržišta i značajnom rastu cijena, a što sve skupa utiče i na privrednu aktivnost naše zemlje. Takva situacija pogoduje širenju talasa nelikvidnosti i povećanju broja blokiranih računa. O tome najbolje svjedoči podatak da broj kompanija sa blokiranim računima kao i ukupan iznos blokade konstatno raste. Tako je trenutno u blokadi čak 19,4 hiljade preduzeća i preduzetnika, sa ukupnim iznosom duga na osnovu kojeg su blokirani računi od čak 922,1 milion eura. Duže od godinu dana u blokadi je 17,87 hiljada kompanija ili preduzetnika, kojima je blokirano ukupno 895,84 miliona eura.

Jedna od mjera koja bi značajno uticala na prevladavanje tog problema je promjena postojećeg modela naplate PDV-a, koji izuzetno destimulativno djeluje na poslovno okruženje, na način što bi se otvorila mogućnost privrednim subjektima koji to žele za prelazak na model plaćanja PDV po naplaćenju a ne izdatoj fakturi, što i jeste praksa u najvećem broju evropskih ali i nekih nama susjednih država.

Poslanici navode da bi obračun PDV-a po naplaćenju realizaciji pomogao malim privrednim subjektima koji se suočavaju sa poteškoćama sa likvidnošću, odnosno sa neredovnim, odgođenim ili neizvršenim plaćanjima. Odnosno, ovaj sistem obračuna pogoduje onim privrednim subjektima koji kupcima odobravaju duže rokova plaćanja. Povoljniji način oporezivanja u vidu „sistema naplate“ bi ih lišio i suvišnog suočavanja sa nepotrebnim troškovima visokih kamata i poteškoća u praćenju dinamike otplate kredita koji zbog toga mogu nastati. Posebno bi pogodovalo

preduzećima kod kojih se razlikuju rokovi plaćanja računa dobavljačima od rokova naplate računa od kupaca. Značajnom broju njih je pod ovakvim uslovima zbog poteškoća da izmire dugove upitan opstanak na samom tržištu. Porez koji bi trebali platiti nakon što ispostave fakturu bi mogli da koriste za sopstveno poslovanje sve do naplate samog računa, što bi stimulatивно djelovalo na brzinu optičaja novca u državi za koju su svakako uobičajeni dugi rokovi plaćanja. Uostalom, prelazak na pomenuti sistem bi bio dobrovoljan, pa bi svaki privredni subjekt sam procjenjivao na osnovu specifičnosti sopstvene djelatnosti da li mu sistem pogoduje ili ne, budući da onim privrednim subjektima čije isporuke se plaćaju odmah po prodaji, onima koji imaju više ulaznog od izlaznog PDV-a, kao i onima koji imaju kontinuiran tok isporuka, ovaj sistem nije toliko koristan.

Takođe navode, da su neprimjereno dugi rokovi plaćanja ili pak neplaćanje računa problemi koji se novim konceptom naplate PDV-a umanjuju, ali taj problem, osim modelom naplate, treba rješavati i stvaranjem pretpostavki za primjenu propisa koji već postoje u našem pravnom sistemu a kojim se regulišu rokovi izmirenja novčanih obaveza, jer isti predviđaju sankciju u vidu kazni za one koji zloupotrebljavaju značajan broj malih privrednih subjekata i pritiskaju ih neprimjereno dugim rokovima plaćanja, generišući na taj način dodatnu nelikvidnost u sistemu.

Takođe, navode da je Predlog zakona usklađen sa relevantnim propisom EU, kao i da nijesu potrebna finansijska sredstva za sprovođenje istog.

Imajući u vidu pad ekonomske aktivnosti u Crnoj Gori izazvane pandemijom COVID19, kao i negativnim refleksijama ratnih dešavanja u Ukrajni u 2022. godini, Vlada Crne Gore je u 2020-2021. godini kao i početkom 2022. godine, predložila a Skupština Crne Gore usvojila niz poreskih propisa, na osnovu kojih je donešen set mjera podrške privredi i građanima iz oblasti PDV-a, doprinosa, poreza na dohodak, akciza, dobiti, i kada je u pitanju reprogram poreskih potraživanja. Mjere su posebno bile usmjerene na podršku održavanja nivoa zaposlenosti i snažnog djelovanja na novo zapošljavnje u 2021. godini.

Mišljenja smo da bi uvođenje novog sistema obračuna PDV-a po naplaćenju realizaciji kao mogućnost a ne kao obaveza, i to za određenu kategoriju poreskih obveznika bez prethodno obavljene detaljne analize ekonomskih efekata na poslovni ambijent, imalo negativan uticaj i na prihodnu stranu Budžeta Crne Gore. Ministarstvo finansija će u narednom vremenskom periodu, u saradnji sa zainteresovanim subjektima, uzeti u razmatranje predloženo zakonsko rješenje, a posebno ona rješenja koji imaju direktan uticaj na poslovno privredni ambijent, te da će nakon

sprovedene javne rasprave, analize i procjene efekata koja bi nova zakonska rješenja imala na državni budžet, kako bi na taj način osigurala finansijsku i mikroekonomsku stabilnost definisanu fiskalnom strategijom.

Ministarstvo finansija i dalje radi na usaglašavanju zakonskih poreskih rješenja u oblasti PDV-a sa evropskim poreskim zakonodavstvom (Direktivom 2006/112 EZ o zajedničkom sistemu poreza na dodatu vrijednost) a dalje usklađivanje će se odvijati shodno dinamici predviđenoj u Pregovaračkoj poziciji Crne Gore o pristupanju Crne Gore EU.

Takođe napominjemo da je Programom rada Vlade Crne Gore za treći kvartal 2022. godine predviđeno utvrđivanje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost, kojim će se izvršiti dodatno usklađivanje važećeg zakona sa Direktivom 2006/112 EZ o zajedničkom sistemu poreza na dodatu vrijednost, u dijelu koji se odnosi na oporezivanje električne energije i investicionog zlata.

Na osnovu iznijetog, Vlada Crne Gore ne podržava Predlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost, koji su podnijeli poslanici dr Damir Šehović, mr Boris Mugoša i Ivan Brajović.

PREDSJEDNIK
dr Dritan Abazović

